

diebus mundi perfecta creatione, septimo requieuit ab omnibus operibus suis: & populū sex diebus operari, septimo uacare præcepit: nō intelligentes, quæ carnalia legis decreta paulatim erant spiritali interpretatione mutanda, apparente illo, qui nō tantū legislator, sed & finis est legis Christus, ad iustitiam omni credenti. Neq; enim aduertentes, quia conditor in die septima, non ab opere mundanæ gubernationis & animæ, imō quotidianarum creaturarum substitutione, sed à noua creaturarum institutione cessauit. Quod uero dicitur, requieuit deus die septimo ab omnibus operibus suis, ita intelligendum est, cessasse deum à nouarum conditione creaturarum.

SO SABBATO POST OS

Inuocauit. Matthæi. XVII.

¶ In illo tempore Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum & Iohannē fratrē eius. Et reliqua.

Dominus Iesus Christus, per prædicationem hac doctrinam euangelij, non solum fidelibus præsentis uitæ labores indixit, uerumetiam futuram beatitudinem repromisit. Vnde cum superius dixisset, qui amat animā suam, perdet eam. et. Qui odit animam suam in hoc mundo, in uitam æternam custodit eam, ne dura & aspera persecutio martyri uideretur, suæ passionis & resurrectionis exemplum adhibuit, dicens se Hierosolymis multa passurum, & die tertia resurrecturum. Ne autem resurrectionis inaudita gloria incredibilis uideretur, tribus electis die-

discipulis seorsum eductis, eiusdem resurrectionis formam in sua transfiguratione ostendit. Et pulchre ostenditur discipulis eiusdem resurrectionis formam, seorsum eos eduxit, ut intelligamus, quia si eiusdem resurrectionis participes esse cupimus, a turbis malignorum spirituum & tumultibus seculi separati esse debemus, semper quidem mente, aliquando & corpore. Quia sicut bonorum societas multum iuvat, sic infirmis mentibus malorum concordia frequenter nocet, teste Psalmista qui ait: **Cum sancto sanctus eris, & cum uiro innocente innocens eris. Et cum electo electus eris, & cum peruerso peruerteris.** Vnde nos Salomō admonet, dicens: **Noli esse amicus homini iracundo, neque ambules cum uiro furioso, ne forte discas semitas eius, & sumas scandalum animæ tuæ.** Pulchre etiam eos quibus cor suum clarificatum ostendit, in mortem excelsam eduxit, ut nos doceret, quia tunc ad illam gloriam futuræ resurrectionis feliciter peruenire merebimur, si terrena deserentes, sublimia atque caelestia desideramus, dicentes cum Apostolo: **Nostra autem conuersatio in caelis est.** Vnde etiam saluatorem expectamus dominum nostrum Iesum Christum. Quia si cum domino montem ascendimus, cum fugitiua mundi gaudia contempnentes, caelestem patriam desideramus, sicut faciebat Psalmista cum dicebat: **Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te deus.** Nec illud absque consideratione prætereundum est, quod post sex dies et post ea quæ superius gesta narrantur, discipulis suam resurrectionem ostendisse memoratur. Quia enim sex sunt dies, in quibus licet operari, senarius sæpe numerus præsentis uitæ laborem significat. Et quasi post sex dies

Psalm. 17

Proue. 22.

Philip. 3

Psalm. 42

discipulis suā claritatē ostēdit, q̄a post p̄sentis uitæ labores electi ad gloriā futuræ resurrectionis sunt puen-
turi. Quia sicut Apostolus ait: Si cōparimur & con-
gnabimus: & si fuerimus socij passionū, erimus & re-
surrectionis. Quod uero dicitur: Et resplenduit fa-
cies eius, sicut sol: vestimenta autē eius facta
sunt alba sicut nix, eiusdem resurrectionis forma

demonstrat. Quia ergo iuxta eius p̄missionem, ful-
gebūt iusti sicut sol in regno patris, in semetipso ostē-
dit, quod futuræ constat in membris. Nunquid solis
claritas dño ualet cōparari, uel sctōrum, de quibus di-
cit Apostolus: Stella ab stella differi in claritate, sic
& resurrectio mortuorū. Sed q̄a in rebus uisibilibus
nihil sole splendidius apparet, per claritatē solis, fu-
turæ uitæ splendor significatus est, in qua, sicut p̄ Da-
nielem dicitur: Qui docti sunt, fulgebunt sicut splen-
dor firmamenti: & qui ad iustitiam erudiūt multos,
q̄si stellę in p̄petuas æternitates. Et q̄m nihil sole cla-
rius (ut diximus) uidere nouimus, non solū domini,
sed etiam sanctorū in resurrectione gloria solis aspe-
ctui comparatur: quia clarius sole aliquid, unde ex-
emplū daretur hominibus, minime potuit inuenire.

Hęc autē clarificatā dominici corporis maiestatem,
hanc sctōrum corporum claritatē, nullus in iudicio
reprobatorum uidere putāndus est. Tantum uidebūt,
in quem transfixerunt, & plangent se super eum oēs
tribus terræ. At cum peracto iudicio sublati fuerint
impij, ne uideant gloriam dei, tunc iusti ad contem-
plandam perpetuo gloriam regni eius, & ipsi pro
modulo suo incorruptionis gloriam transfigurati in-
trabūt. Vnde dicit Apostolus: Qui reformabit cor-
pus humilitatis nostræ, configuratū corpori claritā-

Roma. 8
2. Corin. 1.

1. Corin. 15.

Danie. 12.

Philip. 3

tris suæ. Per uestimēta uero dñi, quæ facta sunt alba
 sicut nix, ecclesia designatur, quam iuxta Aposto-
 lum elegit, non habentem maculam, neque rugam,
 ut esset munda & immaculata in conspectu eius, sic-
 ut per Iohannem in Apocalypsi dicitur: Vidi ciuita-
 tem sanctam Ierusalem nouā descendentem de cæ-
 lo, tanquam sponsam ornata[m] uiro suo. Sicut enim
 uestis multis filis textit, sic ecclesia multis uirtutibus
 decoratur, iuxta illud Isaia: **Viuo ego, dicit dñs, q̄a**
 his om̄ibus uelut ornāmēto uestieris. **Et Apostolus:**
 Quotquot em̄ (in gr̄) in Christo baptizati estis, Chri-
 stum induistis. **Hoc est, q̄ in tpe resurrectionis omni**
 labe iniquitatis, simul & ab om̄i mortalitatis obscu-
 ritate castificantur. **Vestimenta uero dñi facta sunt**
 alba sicut nix, quia ecclesia in futura uita ad gloriam,
 quam oculus non uidit, nec auris audiuit, nec in cor
 hominis ascendit, est peruentura, ad quam perueni-
 re oprabat Dauid, cum dicebat: Lauabis me, & super
 niuem dealbabor. **Vnde bene de iisdem uestimentis**
 per alium euāgelistam, scilicet **Marcū dicitur, quia**
facta sunt candida nimis uelut nix, qualia sul-
lo non potest facere super terram. Quoniam
 quanta futura sit gloria sanctorum, nec doctor, nec
 predicator quilibet spiritualis, in presenti uita suis
 ualet aperire sermonibus. Sed ne aliqua dubitatio in
 apostolorum cordibus remanere posset, post transfi-
 gurationē dominici corporis idonei testes adhiben-
 tur. **Vnde & subdit: Ecce apparuerunt Moyses**
& Elias cum eo loquentes. Quales autem
 apparuerint, uel quid cū eo locuti sint, alius (scilicet
 Lucas) euāgelista manifestius declarat, dicēs: [Et ec-
 ce uisi sunt loquentes cum eo Moyses & Elias, splen-

Ephesi. 5.

Apoca. 21.

Isaie. 49.

Galat. 3.

didi in maiestate, prædicantes eius excessum in Ierusalem.] Vbi per Moysen & Eliam, & legis & prophetarum oracula intelligimus, q̄ prædicebant eius excessum in Ierusalē, quia lex & prophetæ dñm passuri & resurrecturū prænunderunt. Siue aliter, p̄ Moysen & Eliā, utrūq̄ testamentū intelligere possumus, **Vetus** scilicet & **Nouum**. Vna ergo uoce Moyses & Elias excessum dñi prædixerunt, quia concordi fide utriusq̄ testamenti fideles de dñi aduentu sentiunt, qñ quod illi prænunderunt futurū, isti prænunderunt iam factum. Aliter etiam per Moysen, q̄ mortis debitum necdū exoluit, duos sc̄torum ordines possumus accipere, & illos scilicet, q̄ domini ultimum aduentum moriendo per Moysen præcesserūt, & illos qui tempore iudicij uiui in carne inueniēdi sunt. Bñ ergo cum eo uisi in maiestate memorant, quia & isti

1. **Thes. 4.** resuscitati, & illi immutati, rapiuntur in nubibus obuiam Christo in aera, & sic semper cum dño erūt, qñ implebitur promissio domini dicentis: **Pater**, da ut sicut ego & tu unum sumus, ita & isti in nobis unum sint, non æqualitate, sed participatiōe gloriæ. Sed huic ius uisionis claritate quārum Petrus Apostolus delectatus sit, manifestauit, cum respondens dixit ad lesum: **Dñe, bonum est nos hic esse.** Vbi ostendit summū bonū & principale, in futura uita cum dño esse, non in præsentī seculo, quod totum in maligno positū est, & ubi iuxta Pauli Apostoli uocē, dies mali sunt. Hoc em̄ bonū senserat, & huic inharere deo bonum est. Quod aut̄ ab illa uisioe discedere nollet, manifestauit cū adiunxit: **Si uis faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, & Eliæ unum.** Hoc aut̄ dixit (ut alius euangelista re-

1. **Thes. 4.**

Johan. 17.

1. **Johan. 5.**
Ephe. 5.

fert) nesciens quid diceret, quia humana natura cum
 alia modum suae fragilitatis ducitur, aliquando suam
 ipsam ignorantiam ignorat. Nesciebat quid diceret,
 quando in aeterna illa gloria regalia tabernacula ne-
 cessaria aestimabat. Ibi enim materialis tabernacu-
 li constructio necessaria non est, ubi summum bo-
 num & perfectum domini uisio est, sicut per Iohan-
 nem de superna ciuitate Ierusalē dicitur: **Et templū** Apo. 21
 non uidi in ea, dñs enim deus templum illius est, &
 agnus. Qualis autem cōstructio in ea futura sit, Psal-
 mista declarat, cum dicit: **Ierusalem** quae aedificatur Psalm. 122
 ut ciuitas, cuius participatio eius in idipsum. **Et domi-**
nus in euāgelio: In domo patris mei mansiones mul-
 tae sunt. **V**num autem idemque sollicitè consideran-
 dum est quia iuxta Psalmistae uocem: **Non habitabit** Johan. 14
cum eo malignus, neque permanebunt iniusti ante o- Psalm. 5
culos eius. **V**nde sic interrogātes dominum, cū Pro-
 pheta dicimus: **Domine, quae habitabit in tabernacu-** Psalm. 14
lo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo? **Ta-**
les nos exhibeamus, de quibus subditur: Qui ingreditur
sine macula, & operatur iustitiam, & caetera quae se-
quuntur. Sed de tabernaculo uisibili constructiōe
 Petro cogitante, **A**d huc et loquēte, ecce nubes
 lucida obumbravit eos, ut intelligerent electis
 in aeterna tabernacula recepris, nō esse necessaria cor-
 poralia tabernacula, ubi in nubis obumbratione pro-
 tecti erūt à cōuentu malignantiū, à multitudine ope-
 rantium iniquitatem, quādo implebitur quod alibi Psalm. 30.
 per Psalmistam dicitur: **Abscondes eos in abscondi-**
to faciei tuae à conturbatione hoīum, proteges eos in
tabernaculo tuo à contradictione linguarū. Si enim
populum per deserta gradiētem quadraginta annos

colunæ obumbratione protegit & illuminauit, multo magis in suam uitã receptos electos absq; tabernaculoꝝ constructione securos reddet pariter & munitos. Ad instruendas autẽ mentes apostolorũ, de cognitione diuinitatis unigeniti filij dei, post Moysi & Elie testimonium, uox patris de nube testimonium perhibuit, dicens: **Hic est filius meus dilectus,** id est, quem in forma hominis hominem cernitis, hic est filius meus dilectus. Acti diceret: Hic est filius meus non adoptiuus, sed proprius, non aliunde creatus, sed ex me genitus, cui mecũ una est potestas, una substantia, & una æternitas. De quo subditur: **In quo mihi complacuit.** Displicuit enim deo humana natura, quando præcepti illius præuaricatrix peccando effecta est, sicut ipse ait ad Noe: Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, eo quod sit caro. Pœnitet me fecisse eos. Sed in solo mediatore dei & hominum, bene sibi complacuisse dicit, quia peccatũ quod diuinitatem fuscaret, in humanitate non habuit: quoniam peccatum non fecit, nec dolus inuentus est in ore eius. Nã quod ait, uox paterna de filio, [in quo mihi complacuit,] id ipsum est quod alibi filius restatur, dicens: Et qui me misit, mecum est, & nõ reliquit me solum, quia quæ placita sunt ei, facio semper. Bene quoq; uoce patris de eo dicit, ipsum audite, ut ipsum esse intelligeremus, de quo per Moysen fuerat prophetatum: Prophetam suscitabit uobis de fratribus uestris tanquam me, ipsum audietis iuxta omnia quæ locutus fuerit uobis. Et omnis qui non audierit prophetam illum, exterminabitur de plebe. Felices ergo apostoli, qui non solum domini claritatem uidere meruerunt, sed etiam uocem patris into

Gene. 6.

Johan. 8.

Deut. 18.

nantem audire. Nec ab hac felicitate nos ex toto alie-
ri erimus, si quem illi crediderunt, & nos credimus:
& quomodo illi uixerunt, imitādo uiuimus: & quē
dilexerunt totis uisceribus, amamus. Sed quia huma-
na fragilitas pondus diuinitatis ferre nō ualet, recte
subditur: Et audientes discipuli ceciderunt in
faciem suam, & timuerunt valde. Sed quos hu-
mana fragilitas grauabat, benigne pius magister cō-
solatur, & erigit uerbo pariter & tactu. Vnde & sub
infertur: Et accedēs Iesus, tetigit eos, dicēs:
Surgite, & nolite timere. Tangendo ergo timo-
rem expellit, & fiduciam tribuit, quia tactus eius sani-
tas est orbis terrarum. Et quoniam iuxta eius uocē,
omnis qui se humiliat exaltabitur, post casum surge-
re iubētur, quoniam post præsens uitæ labores ele-
cti ad gloriam sunt sublimādi, iuxta illud Psalmistę,
Surgite postquam sederitis. Leuantes autē ocu-
los suos, neminem uiderunt, nisi solum Je-
sū, ut intelligerent Moysen & Eliam ad hoc appa-
ruisse, quatenus domini clarificationi testimonium
phiberent. Quod uero descēdentibus illis de mōre
præcepit Iesus, dicens: Remini dixeritis uisionē,
donec filius hominis a mortuis resurgat, tē-
pus futuræ prædicationis insinuat. Nouerat enim
fragiles esse apostolorum mentes ad tantæ uisionis
testimonium perhibēdum, quoadusque spiritus san-
cti gratia plenius instruerētur, & perfectius confor-
tarentur. Nouerat etiam carnalium mentes ad hæc
incredibiles esse, nisi prius sua uisibili resurrectione
ad credendum commouerentur. Et ideo hanc uisio-
nem non esse penitus dicendam prohibuit, sed an-
te resurrectionem dicere uetuit, tempus ordinatæ p-

Psalm. 126

dicationis ostendens: quando incredibile non uideretur, quod etiam uisibiliter per resurrectionis statum monstrabatur.

DOMINICA SE-
cunda in Quadragesima,
Matthæi XV.

In illo tēpore Egressus inde Iesus (de Genesar) secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa, clamauit, dicens: Miserere mei domine fili Dauid, Et reliqua.

SVpra refert euangeli-
 ca lectio, qualiter do-
 minus confictum cū
 phariseis & scribis habuit,
 & illis nō credentibus, sed
 insuper blasphemantibus,
 egress⁹ inde, secessit in par-
 tes Tyri & Sidonis, Tyrus
 autē & Sidon ciuitates su-
 ere gentilium, quæ popu-
 lo Iudæorum sorte datæ
 sunt, sed ab eis minime
 possessæ, quia habitatores earū minime crediderāt. In
 corde em̄ maris sitæ, nō facile ab hostibus capiuntur.
 In hac fuit Hiram rex potentissimus, qui Salomoni
 ligna & lapides ad domū dñi ædificandam præbuit,
 cōtra quam Iezechiel propheta multa locutus est, dī

3. Reg. 5

3. Reg. 27.